

ד.ט.

ק ר ר ק ר ל מט' 68/ג

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
 שהתקיימה ביום ב', א' באלול תשי"ז-30.8.54 בטענה 12.00.

נוכחו: א. ארנא
 ב. אזניה
 ס. בגין
 ד. בר-רב-האי
 נ. שטון
 ז. ורהפטיג

נעדרו: ע. אסף
 ע. איכילוב
 י. בר-יהודה
 י. בדר
 י. הררי
 ט. הלל
 ת. טובי
 י. כסה
 ט. לורנץ
 ע. מיטון
 ט. סנה
 ט. קסיס
 י. קליבנוב
 ח. רובין
 ר. שרי
 י. שפירא
 א. תבורי

פוזמנים: פ. רוזן - טר המספ טים
 ח. כהן - היועץ המשפטי

ה' בן-פורת - הממונה על כסדר המסורה
 ה' דשא - סגן נציב שירות בתי הסוהר.

סדר-היום: חוק לתיקון דיני עונשין (דרכי ענישה).

אני פותח את הישיבה.

היו"ר ס. ארנא:

חוק לתיקון דיני עונשין (דרכי ענישה).

בהתאם להחלטתנו נסמך תחילה את הערות
 נציגי כסדר המסורה.

היו"ר ס. ארנא:

ברצוני לבקש מדוע יש לאפשר להפחית
 שליט סתק פת המאסר גם לאסירים אשר

ה' דשא:

נדונו לתקופת מאסר עד 6 חדשים.

ביטול ההפחתה של שליט בתקופת המאסר אינו
 האמצעי היחיד שיש בידינו להחזקת משטעת. אבל אם לגבי אסירים לתקופה של עד
 6 חדשי מאסר נבטל את האמצעי הזה, יסארו בידי מנהל בית-הסוהר שני עונשים
 בלבד: כלא מבודד ותזונה טופחת. מפניו אין אלה עונשים גופניים טמס, אבל

הם כעין גופניים. וחשוב מאסיר ידע שעבור התנהגות טובה תהיה מפשרות להפחית את תקופת מאסרו. הדבר חשוב דוקא בתקופות מאסר קצרות, כי אז אין אנוחנו יכולים לבקוט באמצעי סיקום יסודיים.

ההפחתה אינה מוכרחה להיות שליש מתקופת המאסר. היום נהוג כך. שני דברים קובעים את התקופת הטופחת: מצד אחד מסור שהתקופה תהיה יותר מדי קצרה, כי אם אסיר יתנהג רע, יפסיד במהרה את כל ההפחתה, ואז לא תהיה אפשרות להטפיע על התנהגותו. מצד שני, אם התקופה הטופחת יותר מדי גדולה, זה טפיע על פסקי-הדין של השופטים.

אני מבין שהובע חשש שניכוי השליש מתקופת המאסר עושה פלפול את פסקי-הדין של השופטים. הדבר ידוע לשופטים. לכן אין אנוחנו רואים זאת כבעיה.

התיקון שאנוחנו מציעים כרוך בסיכוי עקרוני אחד. אם ועדת השחרורים תטפל רק באסירים שנדונו ללמעלה מ-6 חודשי מאסר, יהיה עליה לטפל בערך ב-800 מקרים לשנה. מרבית האסירים, כ-80%, הם אסירים שנשפטו לתקופות קצרות. מספרם בערך 3000. ועדת השחרורים לא תוכל לטפל ב-3000 מקרים. אם תתקבל הצעתנו בנוגע לאפשרות של ניכוי שליש גם לאסירים שנדונו לתקופות מאסר עד ששה חודשים, היינו מציעים כי ההטלצה בענין זה בפני סר המסורה לא תיעשה על-ידי ועדת השחרורים אלא שהמצב יישאר כמו שהוא, או שלכל היותר ייעשה הדבר על-ידי נציב בתי-הסוהר. ועדת השחרורים מבחינה פניית לא תוכל להתגבר על זה.

ב. אזניה: מדוע ועדת השחרורים לא תוכל להתגבר על זה? האם מבחינת הזמן?

ה' דטא: 3000 אסירים פירושו הדבר 10 מקרים ליום. זה עבודה מלאה לוועדת השחרורים.

אנוחנו בדעה כי ביחוד בהתחלה צריכה להיות לא יותר ממסר ועדת שחרורים אחת, על-מנת שיהיה קו אחיד.

ד. בגין: כדאי היה לבטל על-ידי תקנה את העונש הקרוי הפחתת תזונה. אני חושב שזה עונש אכזרי מאוד. זה דבר חסור מאוד להפחית מהמזון המינימלי.

פ. רוזן: אני מוכן להעביר את ההערה הזאת לשר המסורה. אבל אינני יודע אם מסתמשים בזה הרבה.

ה' דטא: מעט מאוד. כמאדם יושב בצינוק ובסקרה שהצינוק אינו מספיק, אפשר לתת לו תזונה-עונשין. זה לחם וטעים. הפחתת תזונה זה דבר אחר. זה לא כל כך מסור.

ה' בן-פורת: אנוחנו בעביר זאת לשר המסורה.

היו"ר ט. אונג: אנוחנו מודים לב"כ משרד המסורה.

(ה"ה בן-פורת ודטא עוזבים את הישיבה).

ח. כהן:

הכינותי בכתב את הצעת המטטלה בסעיף 17 של החוק. אם ההצעה הזאת תתקבל, יבואו בעקבותיה כמה שינויים בסעיפים 38 ו-37 של החוק.

בסעיף 37 הוכנס שינוי אחד: הרוכב או המחנך יתמנה על-ידי שר המטטרה במקום על-ידי שר המטטטים.

אם תתקבל הצעת המטטלה בסעיף 17, ינוסח סעיף 38 כך: "(א) לא תמליץ ועדת שחרורים להמליץ על שחרור אסיר, עד שתתן הזדמנות ליועץ המטטטי למטטלה או לבא-כוחו ולבא כוח שירות המבחן להסמיע את דברו. (ב) לא תחליט ועדת שחרורים להמליץ כי אסיר אשר חלה עליו הוראת סעיף 17(א) לא יסוחר טמאטרו, עד שתתן הזדמנות לאסיר, או, אם רצה בכך, לו ולבא-כוחו, להסמיע את דברו. (ג) ועדת שחרורים שאין בה רופא תקבל חוות-דעת רפואית לפני שתחליט. (ד) החלטה להמליץ לצורך סעיף 17(ב) יכולה במקרים דחופים להינתן על-ידי יושב-ראש הוועדה; ומסנייתה כך, כוחה יפה לשחרור האסיר לתקופה של חמישה-עשר יום בלבד, אם לא אושרה ההחלטה על-ידי ועדת שחרורים לפני עבוד תקופה זו. (ה) שר המטטרה יקבע בתקנות יתר סדרי הדין בוועדת שחרורים וסדרי הפניה אליה."

לפי הנוסח הקודם צריכה היתה ועדת השחרורים לתת הזדמנות להסמיע דבריו גם לאסיר, ואם רצה בכך, גם לבא-כוחו וגם ליועץ המטטטי או לבא-כוחו, וגם לב"כ שירות המבחן. מנחנו הפרדנו בין הדברים, ואמרנו שאת האסיר צריכה ועדת השחרורים לשפוע אם אינה רוצה לשחרור אותו, ואת התביעה הכללית - אם היא רוצה לשחרר אותו. זה יחסוך זמן.

בסעיף-קטן (ג) של סעיף 38 אין שינוי.

בסעיף-קטן (ה), מכיון שהדבר נוגע לסדרי בתי-הסוהר, הוולפנו את שר המטטטים בשר המטטרה.

היו"ר ר.ט. ארנא:
אני מבין שאין התנגדות לחזור לדיון בסעיפים אלה.

ס. בנין:
אני מציע לכתוב בסעיף 17(א) במקום "שה חדשים" - "סלושים יום".

הניסוח החדש שסמענו מפי סגן נציב בתי-הסוהר אינו גרמה לי. אם נקבע כי הוועדה ותכנס לעתים מזומנות, לפחות פעם בשבועיים, היא תוכל בעבודה שיטתית לגפרר בכל ישיבה מספר ניכר של בקשות, ולא יהיה זה מחוץ לאפשרותה לטפל ב-1500-2000 עניינים במשך שנה, ביחוד אם נקח בחשבון את האפשרות של פיצול העבודה בין מספר ועדות. מכל מקום, גם אם הוועדה לא תספיק לעשות את כל העבודה, יהיה זה עוול יותר קטן אם עניינים של מספר אסירים לא יובאו לדיון מאשר אם נקבע כי כל האסירים העלולים להסתחרר לא יסתחררו.

אני מציע של לקבל את כפילות ההכרעה כפי שהוצעה על-ידי המטטלה, המתבטאת בכך שהוועדה צריכה לדון, להחליט ולהמליץ, ואח"כ יהיה שר המטטרה רשאי לתת צו שחרור. ברור שדבר זה יגרום להפסד בזמן. אותו ניסוח אשר בגללו ביקש שר המטטרה להשאיר את המטטנות הזאת בידיו, מתבטל, ואנחנו ישיבים בדרך זו את היפוכו. ואם המטטנות העיקרית היא בידי ועדת השחרורים, הרי שאנחנו הופכים את שר המטטרה לחותמת, ואם שר המטטרה יכול לסיים ויטו על החלטת ועדת השחרורים, הרי אנחנו גורמים עוול לוועדת השחרורים, אשר בראשה עומד שופט. מטתי הסיבות ההכרעה הניתנת לשר המטטרה אינה מבוססת על עטיית צדק.

אני מציע, על כן, שנלך בדרך אשר עליה החלטנו, כלומר, שהשחרורים יינתנו על-ידי ועדת השחרורים.

ט. בגין:

אני מבין שהקוסי הוא בכך ששר המטטרה
עומד על שטירת סטכותו. לכן אני מציע
פטרה זו: לשר המטטרה תינתן סטכות במקרים דחופים ומסיבות מיוחדים
להפחית עונשו של אסיר על דעתו הוא. בדרך זו אין אנחנו פוגעים בטטכותו
של שר המטטרה. וצריך גם להודות כי ישנם מקרים דחופים, שלא כדאי להביאם
בפני הטנגנון המטורבל של ועדת השחרורים. טמידך, נשמור גם על המוסד
הציבורי של ועדת השחרורים.

היו"ר מ. אונג:

אם נקטין את התקופה המינימלית הבאה
בחטבון להפחתת שליש מטסה חדשים לאורש אחד,
הבעיה של העפסת עבודה רבה על ועדת השחרורים נראית לי רצינית ביותר.

ט. בגין:

אני טוכן להסכים לכך שבמקום טטה חדשים
יהיה שלוש חדשים.

ז. ורהפטיג:

לו ידעתי כי בתי-המטפט יתחילו שלא
לקחת בחטבון את הפחתת השליש במתן
פסקי הדין שלהם, לאחר שיתקבל החוק הזה, הייתי נוטה לומר על הפחתת
השליש לגבי תקופות מאסר עד טטה חדשים. אבל זמן רב יעבור עד שהדבר
יסתנה. לכן טוקדם לומר על הפחתת השליש לגבי תקופות מאסר עד 6 חדשים.
יש חסיבות גם לניטוק שהובא על-ידי שר המטטרה, שהדבר מטפט אמצעי
מטפעתי בבתי-הטוהר.

הייתי מציע את הפטרה הבאה: מחודש

עד טטה חדשי מאסר - לתת לשר המטטרה את האפשרות להפחית את תקופת המאסר
בשליש, כלומר, שהדבר לא יהיה אוטומטי, אבל ועדת השחרורים לא תטעל
במקרים אלה. זה גם יתאים לעובדה שהטופטים לוקחים בחטבון בשעת הטלת
העונש, ששליש מתקופת המאסר ינוכה. ביתר המקרים - שר המטטרה ישוויר
לפי הטלצת הוועדה. כלומר, במקרה שתהיה הטלצת הוועדה, הוא יהיה חייב
לעשות זאת. לגבי אסירים שנדונו לתקופות מאסר של לפעלה מטטה חדשים, אני
מטמיר בידי שר המטטרה רק את החותמת.

ב. אזוביה:

אם שר המטטרה יהיה רטמי לתת שוויר
מבלי להיזקק כלל לוועדת השחרורים, אין
יהיה תיאום בין שני ההליכים של השחרור; השחרור על-ידי הנשיא והשחרור
על-ידי שר המטטרה. הרי לא יתכן כי שר המטפטים ימליץ בפני הנשיא שלא
לשחרר אסיר טטויים, ובינתיים האסיר כבר יהיה משוחרר על-ידי שר המטטרה.
אטרו שדבר כזה קרה רק פעם אחת. צריך להיות הסדר בענין זה.

אני מציע להמטיח כי ברגע שאסיר

פונה בבקשת חנינה, אינו טועל כל הליך אחר.

טדוע לתת לשר המטטרה סטכות אשר טוכל

להיות טנוגדת לסטכות אחרת? אני טעדיף להטלים עם הצעת התיקון של
המטטלה. שר המטטרה לא יטכים להטלצת ועדת השחרורים רק במקרים בלתי
רגילים. יש להניח טעפ"י רוב הוא יטכים להטלצתה.

ב. טטון:

להצעת חבר הכנסת אזוביה טאי-אפטר יהיה

להגיש בקטה להפחתת העונש אם מגישים

בקטת חנינה לנטיא: מי יקח על עצמו את הטיכון הזה? יש בכך עוול.

ח. כהן:

האסיר צריך לפנות קודם-כל בבקטה להפחתת

העונש לפי טעיף זה. רק אם הוא לא טפליח

בכך, הוא צריך לפנות בבקטת חנינה לנטיא.

ב. טוון:
לפעמים תקופת המאסר כה קצרה, שאין זה מספיק.

פ. רוזן:
זה נכון. כאן יש קושי טכני. אם אדם נאסר, נאסר, לתשנה חדשים. כעבור ארבעה חדשים הוא יגיש בקשת חנינה. הטיפול בבקשה יכול לקחת יותר מחודשים. ואז כבר חלה הפחתת השליש.

ג. אזניה:
אם כן, אני בעד זה שבסעיף 17(א) ייסארו ששה חדשים, ואני בעד הצעת החדשה של הממשלה בסעיף 17.

ב. טוון:
לא מוצדק לסנות את הזנה שהאסיר מקבל הפחתה אוטומטית של שליש מתקופת מאסרו. אני מציע לסנות את הסעיף באופן שיהיה ברור כי בדרך כלל מקבליים את ההפחתה, ורק במקרים מיוחדים היא לא תינתן. אני גם בעד השארת הסמכות בידי שר המשטרה לשחרר במקרים דחופים ומיוחדים.

בשאלת הסאלה: אם אסיר קיבל חמישה חדשי מאסר, אין לו תרופה. ואם קיבל ששה חדשים, יש לו כל הסיכויים להשתחרר אחרי ארבעה חדשים.

ח. כהן:
הבעיה הזאת קיימת גם היום, אלא שהיום זה לגבי חודש מאסר.

פ. רוזן:
אם לא תקבל הצעת הממשלה, מצטרף לסנור הסתייגות להצעת הממשלה, בשים לב להתפתחות הדברים בממשלה. הדברים האלה העסיקו את הממשלה בטידה די ניכרת.

אם באיזה אופן שהוא תחליט הוועדה על סינוי בנוגע לאסירים לתקופות של עד ששה חדשים - אני מקווה שלא תחליט על כך - אני מציע שלא להכניס את ועדת השחרורים וגם לא את שר המשטרה, אלא להשאיר את המצב כפי שהוא עכשיו: שהסמכות הזאת תהיה בידי נציב בתי-הסוהר, או מפילו בידי מנהל בתי-הסוהר. איבני רואה אין אפשר יהיה להעסיק בענין זה את ועדות השחרורים.

הנחלט: 1. לדחות את הצעת הממשלה בסעיף 17(א).

הסתייגות לפ. רוזן.

2. לדחות את הצעת מ. בגין בסעיף 17(א) האומרת לבסוף את הסעיף כך: "מי שנדון למאסר לתקופה העולה על שלושה חדשים ונשא עבשו שני-שלישים מאותה תקופה, תצווה ועדת שחרורים לשחררו, אלא אם כן ראתה שעדיין אינו ראוי לשחרור."

הסתייגות למ. בגין וב. טוון.

3. לקבל את הצעת ז. ורהפטיג האומרת: לפני סעיף-קטן (א) יבוא סעיף-קטן זה שיהיה סעיף-קטן (א): "מי שנדון למאסר לתקופה העולה על שלושה חדשים ואינה עולה על ששה חדשים ונשא עונשו שני-שלישים מאותה תקופה, רשאי שר המשטרה לשחרר, אם ראה שהאסיר ראוי לשחרור."

ולאחריו יבוא סעיף-קטן (א) שיהיה סעיף-קטן
(ב): "מי שנדון למאסר לתקופה העולה על שנה
חדשים ונשא עונשו שני-שלישים מאותה תקופה,
ישחררו סך המסורה אם באה לכך הטלחה של ועדת
השחרורים".

4. לקבל את סעיף 17(ב) לפי הצעת הממשלה.

הסתייגות למ. בגין: לנסח את הסעיף כך: "מי
שנדון לתקופה עד שלושה חדשים, יהיה סך המסורה
רשאי לשחררו, אלא אם ראה שעדין אינו ראוי
לשחרור".

5. לקבל את סעיף 17(ג) ללא שינוי.

ב. אזניה: אני מציע להוסיף סעיף-קטן האומר: "לא
ישוחרר אסיר לפי סעיף זה כל עוד תלויה
ועומדת בקטה להפחתת עונשו או לחנינתו בפני נשיא המדינה".

ז. ורהפטיב: זה צריך להיות הסדר אדמיניסטרטיבי.

ב. אזניה: אין שום פתרון אדמיניסטרטיבי, מפני שאלה
הן סתי רשויות.

היו"ר ט. אובא: הייתי מציע להשאיר את הדבר לבירור בין
סך המספטים ובין סך המסורה.

הנחלט: לדחות את הצעת ב. אזניה להוסיף סעיף-קטן:
"לא ישוחרר אסיר לפני סעיף זה כל עוד תלויה
ועומדת בקטה להפחתת עונשו או לחנינתו בפני נשיא
המדינה".

הסתייגות לב. אזניה.

סעיף 37

היו"ר ט. אובא: הסינוי שהוכנס הוא שבמקום סך המספטים
בא סך המסורה.

ס. בגין: בהתאם למה שהחלטנו, סך המסורה מקבל
הטלחות מהועדה. הוא ימנה את חברי הוועדה,
אשר מהם הוא מקבל הטלחות. איך זה יתכן? אין זה מתקבל על הדעת. אני
מציע שייסאר סך המספטים.

הנחלט: לקבל את הצעת ס. בגין האומרת לא לקבל
את הצעת הממשלה להכניס במקום "סך המספטים"
- "סך המסורה".

סעיף 38.

ט. בגין: כגון המקום להכניס כי ועדת החוקים תסדרך להתכנס לפחות פעם בשבועיים.

א. כהן: זה לא ספיק. היא תסדרך להתכנס פעמיים בשבוע. לא אאכזר להכניס זאת.

הנוהל: 1. בסעיף-קטן (א) במקום "לא תחליט להסליף" יבואו המילים "לא תסליף".

2. בסעיף-קטן (ב) במקום המילים "לא תחליט להסליף" יבואו המילים "לא תסליף".

3. סעיף-קטן (ג) בתקבל ללא שינוי.

4. סעיף-קטן (ד) בתקבל ללא שינוי.

5. סעיף-קטן (ה) בתקבל ללא שינוי.

ג. ורהפטיג: הניסוח של סעיף 33 אינו מובן לי. בסעיף 31 נאמר:

אם לא היום עמנו צד אזרחי בקובלנה, יכול בית-המשפט לתת לו סכום כולל: אבל אם הוא לא שם עמנו צד אזרחי, ובמקום כ-בתביעה אזרחית לחוד, אין זה ספיק, והוא יכול ללכת בשתי הדרכים, לקבל גם בדרך זו וגם בדרך זו. לעומת זאת, אם אדם השיב עמנו צד אזרחי, הוא לא יכול לקבל את הפיצויים גם בדרך של משפט אזרחי. האינטרס של המשפט הוא לקצר, לעשות את הדברים בבת אחת. ופה אנחנו נותנים עידוד לעשות זאת בשתי דרכים.

החוק אינו מוסר שבמשפט אזרחי צריכים לקחת בחשבון את הפיצויים שנתנו לו. אני חושב שיפרשו את סעיף 33 כמילו אין זה גורע כלל מן האחריות לבזקים. לעומת זאת, בסעיף 31 ברור שזה בולע את הפיצויים. לו היה נאמר בסעיף 33 שהתביעה האזרחית תביא בחשבון את הפיצויים, זה דבר אחר.

לגמרי ביותר לאמר שהטלת עונש אינה סמלית סמליות לבזקים.

אני סבור שנוטב לכתוב: "זיכוי בפלילים אינו מסמך הכרעה בענין אחריות לבזקים".

ח. כהן: בזה אינך מוסר כלום. הלא דברים טובים אמליהם. זיכוי פלילי פירושו שאתם לא עשה את העבירה לפי סעיף פלילי. אין זה מוסר שום דבר לגבי אחריות לבזקים לפי חוק אחר. אין זה ענין של הכרעה אלא ענין של אפשרות לתבוע את התביעה שניה, אזרחית. הדבר כתוב בחוק הכללי על בזקים, ואינו שייך לדרכי ענישה.

בנוגע לסמלית הראשונה של חבר הכנסת ורהפטיג, הסברתי בוועדת הכנסה שבהרבה מקרים הטופסיה עומדים על כך שיהיו לערוב את הפרטה הפלילית עם הפרטה האזרחית, וצריך לדון עליהן דוקא לחוד ולא יחד. אנחנו רוצים לתת גם לסתדינים את האפשרות לבחור להם את בית-המשפט שלהם.